

Leto I.

V Ljubljani, dne 21. julija 1934

Štev. 21.

Dve manifestaciji Narodne stranke v brežiškem okraju

Krasno uspela shoda v Brežicah in Bizeljskem — Nova doba hoče temeljitega obračuna s propadajočo JRKD stranko

Vedno širši razmah zavzema naš mladi, borbeni pokret tako v Sloveniji, kakor tudi v vseh ostalih pokrajinah naše osvobodene domovine. Istočasno z nešteti shodi, ki sledijo v strnjeni vrsti brez počitka in oddiha naših neumornih desetih narodnih poslancev in njihovih zvestih sodelavcev, se *povsod ustanavljajo takoj tudi krajevne in okrajne organizacije Jugoslovanske narodne stranke*, katero narod glasno in enodušno izpoveduje kot svojo edino pravo zastopnico in zaščitnico v borbi za svoje politične in življenjske pravice. Naša borbenost in ognjevito navdušenje naroda ne poznata poti nazaj, ne poznamo pa tudi malodušja ali oklevanja; pred nami se blešče naš veliki, svetli vsenarodni cilji, ki jih moramo doseči, ker se trezno zavedamo, da smo to dolžni sebi, svoji domovini in zdravemu rodu, ki hodi z nami in prihaja za nami.

SHOD V BREŽICAH.

Kljub raznim intrigam naših nasprotnikov — tega nečednega političnega orožja se sedaj JRKD najraje poslužuje —, je naša mlada Jugoslovanska narodna stranka preteklo nedeljo 15. julija na prav manifestanten način pred sto in stoglavimi množicami razvila svoj pošten, izbrani program na zgodovinskih brežiških tleh. Kmalu po 8. uri zjutraj se je napolnilo prostorno dvorišče našega zavednega člana g. *Bogoviča* ne le z domačin-Brežičani, temveč so prihiteli zavedni možje in fantje tudi iz sosednih krajev, iz Cerkelj, Krškega, Zdol, Čateža, Dobove, Rajhenburga, Vidma, od Sv. Križa pri Kostanjevici, dalje celo iz oddaljene Blance, Rake itd.

Shod je otvoril z izbranimi besedami upokojeni železničar gosp. *Ivan Baraga*, ki je nato podal besedo navdušeno pozdravljenemu, v borbi za narodne pravice temeljito preizkušnemu narodnemu poslancu g. *dr. Milanu Metikošu*, ki je v svojem stvarnem, nad eno uro trajajočem govoru razložil program Jugoslovanske narodne stranke. Zbrano ljudstvo se je z glasnim odobravanjem priključilo njegovemu pozivu, naj se včlani v trdnih vrstah organizacij Jugoslovanske narodne stranke, da si bo tako moglo čimprej na svobodnih tajnih volitvah izbirati svoje prave narodne zastopnike res tako, kakor mu to narekuje in veleva njegova vest.

Drugi je govoril član akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo g. *Kornhauser* iz Ljubljane, ki je ostro obsodil neznosno razpaslo se korupcijo pod politikovanjem in režimom nenarodne JRKD ter podpiral svoja izvajanja z mnogimi resničnimi, čeprav skoraj neverjetnimi in v nebo vpijočimi primeri iz vsakdanjega življenja. Iz njegovih ust so zborovalci izvedeli vsaj v glavnih

potezah prave vzroke, zakaj se JRKD stranka, oziroma kakor se po novem imenuje: Jugoslovanska nacionalna stranka, tako krčevito oprijemlje oblasti in se pri slehernem primeru, kjer naj bi narod odkrito in pošteno izpovedal svojo voljo in besedo, poslužuje skrajno nedostojnih, nepoštenih in nemoralnih metod, kakor nam to izpričujejo mnogi živi dokazi, tako na primer potek občinskih volitev pri Sv. Križu pri Kostanjevici, kjer so volili JRKD tudi mrtvi in odsotni občani, ali v Kamniški Bistrici itd. O domačih razmerah je govoril še g. Ivo Lovrinček s Trške gore.

Ljudstvo je mirno sledilo izvajanjem govornikov, nato pa dostojno in energično zahtevalo, da se korupcionisti, ki imajo svoje zavetje pod plaščem narodne JRKD, kar najstrožje kaznujejo. S topla zahvalo obema govornikoma je g. Baraga zaključil shod, na kar je množica obkolila oba gosta in jima v nad dveurnem prijateljskem razgovoru razlagala vse svoje krajevne križe in težave. Istočasno pa so se zborovalci *trumoma vpisovali v strankino organizacijo in zahtevali pojasnila ter tiskovine tudi za ustanovitve krajevnih organizacij v sosednjih občinah.*

Ker je bil za 11. uro napovedani javni shod naše stranke

V DOBOVI

iz neznanega vzroka od oblasti prepovedan, sta se odpeljala gosta v spremstvu svojih prijateljev in somišljenikov v idilično

BIZELJSKO,

kjer ju je že čakala v obširnem, senčnatem sadovnjaku uglednega posestnika in gostilničarja g. *Škoka* velika, do 2000 mož in fantov štejoča množica, ki jima je priredila res prisrčen, bratovsko iskren sprejem. Med vrste zavednih Bizeljsčanov od blizu in daleč so se pomešali tudi bratje Hrvati z onstran Sotle.

Tu je otvoril in vodil shod g. *Franc Knez* iz Vidma, na kar sta sledila govora narodnega poslancu g. *dr. Metikoša* in člana akcijskega odbora g. *Kornhauserja*. Ob stvarnih, resno-mirnih besedah poslancu g. *dr. Metikoša* so zborovalci na viden način pokazali svoje polno razumevanje programa Jugoslovanske narodne stranke, to je onega programa, ki ga nosi zapisanega globoko v srcu sleherni pošten, pravi sin naše ponosne domovine. Množica je pazljivo in navdušeno sledila besedam g. poslancu, ki je takoj osvojil njeno srce in simpatije ter z nepoležnim odobravanjem izražala svoje soglasje s programom in idejo Jugoslovanske narodne stranke. Enakega glasnega sprejema so bila deležna tudi izvajanja g. *Kornhauserja*, ki je v kričečih obtožbah razkrinal neštete krivice in lopovščine, ki jih mora prenašati trpeče ljudstvo pod pritiskom raznih patent-patri-

otov, ki si domišljujejo, da imajo monopol na patriotizem, pa le kažejo svoj odvratni lažinacionalizem. Delajo pač tako, kakor je vseh in v korist njihovim osebnim interesom, narod sam jim je pa deveta briga. Niti najmanj ne mislijo na to, da bi popravili nevzdržno stanje, v katerem živi večina naroda, dokler se seveda to še popravi da; narod bo moral svoj položaj urediti sam, kar bo storil v svoji organizaciji, v *Jugoslovanski narodni stranki*, h kateri pristopa *trumoma*, ko se je za *vekomaj odreket politiki*, ki jo vodi vladajoča JRKD stranka. Ljudje, ki so se vsilili narodu pod krinko lažinacionalizma, *morajo izginiti iz javnega življenja*, kjer je mesto le za prave narodnjake in poštenjake.

Po končanem shodu, ki je po vsem svojem poteku zapustil pri navzočih neizbrisen vtis in neomajno voljo za novo pozitivno delo v dobrobit naroda in države, so se zborovalci tudi takoj včlanili v našo Jugoslovansko narodno stranko in tako postavili trden temelj *novi krajevni organizaciji* v brežiškem okraju. Oba shoda sta s svojim impozantnim potekom in udeležbo prebivalstva znova potrdila našo zavest, da bomo s pomočjo take večine prosvitljenega, borbenega in nepokvarjenega naroda prav kmalu na cilju svoje začrtane poti, pri izpolnitvi vseh narodnih želja in potreb.

Za nujno pomoč našemu kmetu

Z ukinitvijo zaščitnih carin za nepotrebno tujo industrijo bi dosegli sklenitev boljših trgovinskih pogodb z industrijskimi državami v korist naše kmetijske produkcije

Naša država je rodovitna in bogata na vsem, imamo le nesrečo, da nimamo kam prodati niti malega presežka poljskih in drugih kmečkih pridelkov, ki jih naše kmečko gospodarstvo pridelava v potu svojega obraza. Smo agrarna, kmetijska država, z nad 80% kmečkega ljudstva; kljub temu neizpodbitnemu, v nebo vpijočemu dejstvu pa pri nas sedanja vladna JRKD stranka vodi *povsem zgrešeno in krivično politiko industrijskega protekcionizma*. JRKD stranka protežira industrije na škodo našega kmečkega ljudstva. Prav zato je pa tudi tako drago vse trgovinsko blago, vse ono, kar izdelujejo tovarne, postaja vsak dan dražje, ker hoče to JRKD, ki ima v narodni skupščini 285 poslancev in ki se je do danes vztrajno in najtrdozratnejše branila sprejeti in izdati razne najnujnejše potrebne zakone, med njimi zakon proti kartelom, zakon proti nepravilnim zaščitnim carinam itd. Ni vladni JRKD za to, da bi pomagala narodu v teh težkih časih, temveč ji

je *neizmerno več za onih nekaj tisoč tujih industrijev*, ki so prišli v našo državo tudi s svojimi ravnatelji, uradniki in delavci, ki so *prav tako vsi tuji*. Le interese teh uvoženih tujcev štiti JRKD stranka, dočim ji je naše domače trpeče ljudstvo deseta, nepotrebna skrb.

Če bi vladna JRKD *samo hotela* pomagati narodu, bi mogla to *igraje* storiti, ker ima v narodni skupščini od skupnega števila 305 nič manj kakor 285 poslancev; toda *ona narodu noče pomagati*, niti noče ukiniti zaščitnih carin za *nepotrebno* tujo industrijo, ki podražuje vse industrijsko blago. Enako tudi noče izdati zakona proti korupciji, ki bi moral biti čim ostrejši. Pripomniti je treba, da bi teh 285 vladnih poslancev iz vrst JRKD sprejelo omenjene nepotrebne zakone, če bi ne bili v tem primeru prizadeti njihovi najboljši petični pristaši. Kakor je znano, so poleg ti ljudje naj-

boljši člani JRKD stranke. Ze ponovno smo naglašali, da je

SHODI

Jugoslovanske narodne stranke

V nedeljo, dne 22. julija 1934

V Sv. Juriju ob južni železnici ob 7. uri zjutraj pred narodno šolo.

V Velenju ob 10. uri dopoldne na dvorišču restavracije g. Edvarda Raka.

V nedeljo, dne 29. julija 1934

V Šmarju pri Jelšah ob 7. uri zjutraj pred Gajškom.

Pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini ob 10. uri dopoldne na Takalcah.

V Žetalah ob 3. uri popoldne na prostem.

Na vseh shodih poročajo narodna poslanca gg. **dr. Milan Metikoš** in **dr. Stjepan Bačić** ter predsednik akcijskega odbora za Slovenijo gosp. **dr. Ivo Potokar**.

Shodi se vrše ob vsakem vremenu!

Udeležite se jih polnoštevilno in privedite s seboj vse znance in prijatelje!

pri nas reševanje kmetove krize z znano uvedbo zaščite kmetov precej zgrešeno in nezadostno oziroma dejanskemu položaju in napovedujoči se bodočnosti neustrezajoče. Prava in edina uspešna pomoč našemu kmetu leži *predvsem* v *izboljšanju cen kmečkih pridelkov in njihovem plasiranju na mednarodnem tržišču*. V naši državi znaša letni pridelek pšenice povprečno okrog 25 milijonov metrskih stotov. Za seme potrebujemo okrog 4 in pol milijona metrskih stotov pšenice. Letni pridelek koruze znaša povprečno okrog 32 milijonov metrskih stotov. Za seme si moramo pridržati okrog 800 tisoč metrskih stotov koruze, dočim se ostanek porabi za hrano in ostanejo še znatne množine za izvoz v tujino. V naši državi se pridelava vsako leto okrog 12 milijonov metrskih stotov krompirja, nad 2 milijona metrskih stotov zelja, nad milijon metrskih stotov čebule, okrog 7 milijonov metrskih stotov buč in drugih sličnih sadežev, dočim pridelamo razne zelenjave nad 6 milijonov metrskih stotov. Če pogledamo povprečni letni pridelek hrane za živino, vidimo, da nam dajejo travniki okrog 32 milijonov metrskih stotov sena, dalje pridelujemo okrog 4 milijone metrskih stotov detelje in nad poldrugi milijon metrskih stotov raznega drugega zelenja za krmljenje živine. Pašniki so cenjeni, da dajejo na le-

to okrog 54 milijonov metrskih stotov hrane za živino, dočim se ceni donos gozdnih pašnikov na približno 24 milijonov metrskih stotov hrane. Na 417 tisoč hektarjih zemlje, posejanih z ovsem, dobivamo na leto okrog 6 in pol milijona metrskih stotov ovsene slame, isto toliko pa imamo vsako leto tudi ječmenove slame, dočim dobivamo na 2 in pol milijona hektarjih zemlje, zasajene s koruzo, vsako leto okrog 12 in pol milijona metrskih stotov koruzovine za živinsko hrano.

V naši državi pridelamo na leto nad 4 in pol milijona metrskih stotov sliv, okrog 3 milijone metrskih stotov ostalega sadja in nad 8 milijonov metrskih stotov grozdja. Goveje živine imamo okrog 16 in pol milijona glav, svinj okrog 18 milijonov, ovc in koz okrog 12 milijonov in konj okrog 1 in pol milijona. Glede vsega tega moramo resno skrbeti, kam bo naš kmet prodajal svoje pridelke, ko so nam pa zaprtje tuje meje, ker smo doživeli, da vodi JRKD stranka zaščitno-carinsko politiko za »domačo« industrijo, vsled česar so vrata naše države zaprta za — so sednje industrijske države, ki bi nam prodajale svoje cenejše in boljše industrijsko blago, obenem bi pa kupovale pri nas naše kmečke pridelke, s čimer bi se seveda tudi primerno izboljšale scene kmečkih pridelkov. Toda tega noče JRKD stranka, ki narodu v njegovih najtežjih dneh nikakor noče pomagati, čeprav bi to lahko in igraje storila. Tega resničnega dejstva se mora zavedati sleherna naša vasica, ki mora tudi vedeti, da prihaja vse zlo predvsem od JRKD stranke ali kakor se imenuje po novem: Jugoslovanska nacionalna stranka.

Kreditiranje kmetijskih zadrug

Važna interpelacija našega poslanca g. dr. Milana Metikoša za preskrbo kreditov Narodne banke kmetijskemu združništvu

Ze h koncu aprila t. l. je vložil narodni poslanec in predsednik poslanskega kluba naše Jugoslovanske narodne stranke, g. dr. M. Metikoš na naslov trgovskega ministra g. Juraja Demetroviča naslednjo važno interpelacijo, zakaj se ne zagotove pri Narodni banki prepotrebni ceneni krediti za naše kmetijske zadruge in za kmetijsko produkcijo, temveč se to dela samo za večinoma tuje bančnike, industrijce in veletrgovce:

»Gospod minister!

Po uradnih podatkih v poročilu Narodne banke kraljevine Jugoslavije je dala ta ustanova leta 1933. naslednje kredite:

Izvoznikom kot veletrgovcem 103 milijone dinarjev, uvoznikom kot veletrgovcem 90 milijonov dinarjev, industrijem 463 milijonov dinarjev, velebankam okrog milijardo in 100 milijonov dinarjev, obrtnikom in domačim industrijskim podjetjem 30 milijonov dinarjev in kmetijskim zadrugam 27 milijonov dinarjev, kar pomeni, da je bilo podeljenih uvoznikom kot veletrgovcem, ki so v naši državi v glavnem tujci, 10.30 odstotkov celotnih kreditov naše Narodne banke, dalje industrijem, ki so pravtako v naši državi večinoma tujci, je bilo podeljenih 25.58% skupnih kreditov Narodne banke, velebankam, ki so v glavnem pod vplivom in upravo tujcev, je bilo danih 59.92% vseh kreditov Narodne banke, dočim so prejeli naši obrtniki in domača industrijska podjetja le 1.67% in naše kmetijske zadruge le 1.54% vseh kreditov, ki jih je Narodna

Kakor rečeno, ima JRKD stranka v narodni skupščini 285 narodnih poslancev (od celotnega števila 305); zato je vsakomur jasno, da bi mogla v najkrajšem času izglasovati vse potrebne zakone, da se pomaga kmečkemu ljudstvu. Toda njeno delo je povsem drugačno. Že nad tri in pol leta noče kljub neprestanemu našemu zahtevanju sprejeti in izdati zakona proti korupciji, kakor tudi ne zakona proti industrijskim kartelom, ukiniti pa tudi noče nepotrebnih zaščitnih carin, da bi tako ljudstvu ne le olajšala možnost boljšega konzuma, temveč tudi možnost izboljšanja cen kmečkih pridelkov na podlagi ugodnih trgovinskih pogojev. S tem pa sicer nismo rekli, da smo sploh proti industriji. To ni res! Smo le proti tuji industriji, ki nas vse neusmiljeno izmogojava in izkorišča, dočim zagovarjamo pametno in zadostno zaščito domače (toda prave, ne le navidezne) jugoslovanske industrije, ki ji moramo omogočiti čim lepši razvoj in napredek v interesu skupnosti, zdravega gospodarstva in močne, neodvisne domovine.

JRKD oziroma novo krščena JNS noče delati v korist kmečkega ljudstva, ker ji je glavno, da sama vlada nad narodom. Toda tudi narod je povsod spregledal, ker mu je JRKD stranka izpisala ves svoj program na njegovih plečih. Zato ljudstvo v strnjениh množicah stopa v vrste svoje edine zaščitnice, Jugoslovanske narodne stranke, ki se bori za narodne kmečke pravice in ki odločno zahteva ukinitve vseh onih zaščitnih carin, ki so narodu, državi in res pravi jugoslovanski industriji nepotrebne, ker hoče tako olajšati sklepanje boljših trgovinskih pogojev v korist boljših cen kmečkih pridelkov.

banka kraljevine Jugoslavije podelila v preteklem poslovnem letu.

Z ozirom na navedeno se ni treba čuditi, da v naši državi nimata možnosti razvoja niti naše kmečko združništvo, niti naša kmetijska produkcija, temveč nasprotno dan za dnem bolj padajo vse cene naših kmečkih pridelkov, ker so ti v naši državi plen špekulacije tujih veletrgovcev in velebančnikov, ki kupujejo pridelke naših kmetov po cenah, kakršne določajo brez kmetovega sodelovanja popolnoma sami. Če vidimo, kako obilno kreditira Narodna banka industrijem, ki so po večini tujci, potem se ne smemo več čuditi, da so kartelirani industrijci, ki jih naša država še posebej ščiti z zaščitnimi carinami, tako visoko dvignili cene svojega industrijskega blaga, s čimer se popolnoma uničuje kupna moč našega naroda.

Ni čudno, da se je zaradi tega vsa naša kmetijska produkcija poslabšala, ker nima zagotovitve svojega izvoznega tržišča z ozirom na to, ker stojijo vse sosednje kot industrijske države na našem stalističu: »Do ut des«, kar pomeni, da če jim odpremo naš trg, bodo tudi one odprle svoj trg za naše pridelke kot pridelke agrarne države.

Ker pa pri nas sploh ni stalnega gospodarskega načrta, niti nimamo enotne gospodarske politike, se pri nas vse dela na škodo naše kmetijske produkcije in se zato ne smemo čuditi, da se nahaja danes naš kmet-poljделец pod pritiskom velikih dajatev v silno

težkem položaju in da je njegovo razpoloženje prav povsod v naši državi res že naravnost obupno.

Imamo v naši državi okrog sedem tisoč zadrug s približno 800 tisoč združniki. To naše združništvo ima zadružnih deležev v višini okrog 136 milijonov dinarjev; lastnih fondov ima okrog 192 milijonov dinarjev, obenem pa ima v teh zadrugah hranilnih vlog svojih združnikov okrog 2 milijardi 350 milijonov dinarjev. Te zadruge so izdale svojim članom kreditov v višini nad 2 milijardi dinarjev. To naše domače narodno združništvo, ki predstavlja tako veliko gospodarsko moč, ima pri Narodni banki samo 27 milijonov dinarjev kredita, nasprotno pa uživajo tuji veletrgovci, velebančniki in industrijci, ki so res v ogromni večini tujci, pri naši Narodni banki nad pol drugo milijardo dinarjev kredita. Zato se ni treba čuditi, da je naš narod, ki je v 80% kmet-poljделец, povsem osiromašen, dočim so si tuji velebančniki, industrijci in veletrgovci nagrabili velika bogastva na škodo našega naroda in na škodo naših državnih dohodkov. Zato je potrebno resno razčunati s težkimi razmerami našega kmečkega ljudstva, pri čemer se mora prav vsak zavedati odgo-

vornosti za vse malomarnosti, popustljivosti in slabe odredbe na škodo narodne kmetijske produkcije.

Z ozirom na vse to Vas prosim, gospod minister, da mi blagovolite v narodni skupščini ustmeno odgovoriti na sledeča vprašanja:

1. Ali Vam je znano, koliko kreditov je dala Narodna banka kraljevine Jugoslavije industrijem, velebankam in veletrgovcem, izvoznikom in uvoznikom, kako malo kreditov pa je bilo danih kmetijskim zadrugam in ali ste pripravljeni raziskati vzroke, zakaj se vodi pri Narodni banki taka kreditna politika?

2. Kaj nameravate ukreniti, da Narodna banka revidira vse svoje zahtevke pri industrijih, velebančnikih in veletrgovcih, ki so v naši državi tujci oziroma so pod odločujočim vplivom ali upravo tujcev in da se tako ustvarijo sredstva za podeljevanje potrebnih kreditov našemu kmetijskemu združništvu, kakor tudi vsem ostalim gospodarskim zadrugam v naši državi v korist naše kmetijske in obrtne produkcije, ker imajo tudi naši domači sinovi kot ljudje iz naroda pravico, da se jim zagotovi eksistenčni minimum, ker imajo pravico do življenja v svoji domovini?

Težkoče avtoprevoznikov

Po protestu avtobusnih podjetnikov in zasebnih lastnikov luksuznih avtomobilov, ki so jih večinoma odjavili zaradi neznosnih taks in drugih dajatev, je te dni prodrla v javnost nova pritožba, porojena na podlagi nove ministrske uredbe o izdajanju dovolitev za prevoz blaga z motornimi vozili. Združenje prevoznikov (odsek z motornimi vozili) bivše ljubljanske oblasti, ki zastopa interese svojih članov v 14 okrajih in v mestu Ljubljani, je odločno dvignilo svoj glas v obrambo stanu pred težkočami, ki jim jih prizadeva omenjena uredba.

Uredba določa, da mora prevoznik z motornimi vozili prositi za dovoljenje za neredni, to je občasni prevoz blaga z motornimi vozili, ki se vrši čez meje občinskih okolišev. To dovoljenje daje ban, ki pa mora zaslusiti pristojno direkcijo državnih železnic. V takem prometu se ne sme sprejemati kosovno blago, temveč samo vozne pošiljke. Ban sme po zaslusanju pristojne železniške direkcije odobriti tudi tarifo za prevažanje blaga. Tej dovolitvi ni podvržen prevoz z motornimi vozili tistih predmetov, ki so napravljeni v lastni proizvodnji ali ki so potrebni v obratu. Odredba ima še druge predpise, ki omejujejo ta promet.

Lastniki tovornih avtomobilov (tritonskih) plačujejo državi samo na bencinu, olju, pnevmatikah, raznih taksah itd. na vsak prevožen kilometer nič manj kakor Din 2.40, kar so popolnoma točno izračunali strokovnjaki. Ker prevozi vsako tako vozilo na leto povprečno najmanj po 30.000 km, sledi, da plačuje lastnik tega vozila vsako leto državi pošteno najmanj 72.000 Din. V območju prej omenjenega združenja imamo približno 150 tovornih avtomobilov, ki donajajo državi skupno 10.800.000 Din dajatev na leto, poleg tega pa se preživljajo najmanj 100 veččlanskih družin ter dajejo zaslužka še mnogim obrtnikom itd. Če se prej citirana nova uredba ne bo ukinila oziroma se vsaj na kak način omilila, bodo neizogibno uničeni vsi avto-prevozniki s svojimi družinami vred, država pa ne bo prej navedenih dohodkov nikoli mogla nadomestiti niti v višini 10% s pomočjo na ta način zaščitene železnice.

Tovorni avtomobil ni po svojem malem razmerju velik pridobitnik samo za državo, temveč je v današnjih težkih razmerah tudi v veliko korist ljudstvu samemu, zlasti nižjim slojem. Vzemimo le primer, da se seli družina, ki ima opremo za dve sobi in kuhinjo, iz Ljubljane v Maribor. Če stori to s tovornim avtomobilom, prepelje pohištvo kar iz starega stanovanja v Ljubljani neposredno v novo stanovanje v Mariboru v nekaj urah in izostane družina z domače hrane kvečjemu pri kosilu. Če se pa sta družina seli po železnici, mora predvsem vse pohištvo in ostale predmete dobro zaviti in tudi obiti z lesenim ogrodim, žakljevito itd., plačati dovoz selitve na olodvor v Ljubljani in zopet odvoz s kolodvoža v stanovanje v Mariboru, dalje prehrano in prenočevanje vse družine v gostilni ali hotelu za najmanj 5 dni, kolikor traja selitev po železnici itd. Kje pa naj vzame družinski poglavar 6- do 7-članske družine denar za te stroške, ki gredo v visoke tisočake, za preživljanje in prenočevanje družine po gostilnah in hotelih, za zavijanje, dovoz, prevoz in odvoz pohištva, ki stane najmanj še enkrat toliko, kakor z avtomobilom, s katerim pa je vse tudi naenkrat prepeljano; običajno se pe- lje z njim tudi še vsa družina.

Velikanske sitnosti s selitvijo po železnici so tudi rodile znani ljudski pregovor: »Dvakrat ali trikrat se seliti je isto, kakor enkrat pogoreti.«

Omenjena naredba pa je tudi zato, ker prepoveduje avtoprevoznikom prevažanje kosovnega blaga, nasprotno pa sme-

jo velepodjetja z lastnimi avtomobili prevažati pod pretvezo lastnih izdelkov na debelo in drobno vse, kar se jim le zdi, neomejeno, ne da bi plačevala kak poseben davek oziroma spornih 15% na fakture, s čimer se sedaj hoče zaviti vrat avtoprevoznikom. Pod utemeljitvijo, da je njihov prevoz zapaden že v sami fakturi blaga, tudi ne plačujejo ta velepodjetja nobenih drugih dajatev in tudi ne davkov za prevoznikstvo.

Vsekakor bi bilo v splošnem državnem in narodnem interesu žele, da bi se to konkurenčno vprašanje med železnico in avtovornimi podjetji rešilo čim prej ugodno, kakor zahtevajo to tudi pogledi na ostali napredni svet in na važne druge, upoštevanja vredne činitelje v megleni bodočnosti z ozirom na dvomljivo sosesčino države. Dovoliti pa je treba tudi, da poštene davkoplačevalci avtoprevozniki še nadalje imajo možnost vsaj skromnega preživljanja sebe in svojih družin, če že nečemo upoštevati onih enajst milijonov dinarjev, ki jih donajajo državi vsako leto samo na ozemlju bivše ljubljanske oblasti.

NAŠE NARODNE NOŠE NA RAZGLEDNICAH

Kakor Jugoslovani sploh, smo tudi Slovenci bogati na narodnih nošah, čeprav jih je večinoma že izpodrinila mednarodna noša industrijskega izvora. Kljub temu predstavljajo naše noše, bodisi se žive, bodisi take, ki so jih nosile prejšnje generacije, bogato etnografsko gradivo, ki bi moralo biti znano vsem Jugoslovonom. V informacijo našega občinstva, a tudi v vspodbudo, da čuvamo svojo prelepo narodno imovino ter da se po možnosti poslužujemo svojih noš vsaj pri svečanih prilikah, si je postavilo društvo »Soča« v Ljubljani nalogo, da izda v razglednicah jugoslovanske, med njimi pa vse slovenske narodne noše. Mnogo teh noš se nosi in se je nosilo v ozemlju, ki danes ne pripada naši kraljevini. Med njimi so take, ki bi jih bilo izredno škoda, če bi zatonile v pozabljenju. Zato se je društvo »Soča« odločilo, da izda kot prvo serijo noše iz zasednega ozemlja. K tem je priključilo seve tudi noše iz Istre, kolikor so mu bile dostopne. Umetniško izvedbo teh slik je društvo poverilo prof. Saši Santlu, ki je našim dodal tudi kot značilno ozadje veduto iz kraja, kjer so se noše nosile. Če bo občinstvo z zadostnim zanimanjem segalo po teh razglednicah, bodo kmalu sledile prvi seriji še ostale primorske, koroske, prekmurske, gorénjske, dolénjske, štajerske in belokranjske noše, na kar se bo delo nadaljevalo z nošami sosednjih pokrajin države.

Čeprav so stroški z reprodukcijo Santlovih akvarelov v brezhbnem trobarvnem bakrotisku bili skrženi na minimum, si je društvo »Soča« vendar nakopalo že z izdajo prve serije izredno velike stroške. Zato se vabi cenj. občinstvo, da sega po teh prvih razglednicah čim bolj.

Razglednice se dobe v društvu »Soča« in se razprodajajo po ljubljanskih trafikah.

Nade nemške emigracije

V praškem dnevniku »Narodni Osvobodenci« je pred dnevi napisal neki ugledni publicist iz vrst nemške emigracije naslednji članek, ki ga zaradi zanimivosti objavljamo v celoti:

»Zadnji dogodki v Nemčiji so imeli, razume se, velik odmev tudi v nemški emigraciji. Njeno razpoloženje morjmo objeti v kratkem stavku: veseli se, ne dela pa si nobenih iluzij. Prenehal je neznošen pritisk, ki je po zinagi hi-

terizma padel kakor mora na vse demokratično orijentirane ljudi. Ne ve se, kako dolgo bo še trajala nemška tragedija, očitno pa je, da je že nastala peripetija v tej drami. Vedno večje gospodarske težave so privedle Nemčijo tako daleč, da se je prepad med reakcionarnimi velekapitalističnimi silami in protikapitalističnimi željami malega človeka iz vrst hitlerjevskih »SA« napadalnih oddelkov nepremostljivo poglobil. Hitler, ki

se je po naših informacijah še nedavno pogajal z Gregorjem Strasserjem glede njegovega vstopa v vlado, je bil verjetno naklonjen temu, da sam izvede drugo revolucijo. Toda finančne težave in mednarodna izolacija so ga poučile, da ohranitev SA oddelkov v do sedanjosti moči ni mogoča. Tako je torej s svojo notorično »neposrednostjo« spreminil fronto in se postavil proti temu, da bi se SA oddelki prevedli v armado. Takoj po seji vlade, na kateri je bil sprejet ta sklep, je pričel pokojni štabni šef hitlerjevskih napadalnih oddelkov Roehm oboroževati svoje zveste. Neuspeli atentat na Hitlerja je pospešil akcijo proti SA oddelkom. Hitler je upal, da si bo pridobil simpatije gospodarskih činiteljev in Reichswehra, če se loči in odtrga od svoje lastne armade. Te simpatije so mu bile potrebne z ozirom na težko bolezen predsednika republike maršala Hindenburga, da bi mogel izvesti svojo namero, hoteč v svojih rokah združiti funkcijo predsednika republike in državnega kancelarja. Toda z morilsko brutalnostjo ni šel samo proti svojim lastnim pristašem in tovarišem, katere bi rad tudi moralno pokopal z obtožbami o perversnosti, ki mu pa dotlej ni bila napoti, temveč je šel tudi proti delu desničarskih krogov tako ostro, da se mora sedaj, ko je izgubil kvoj temelj v SA, bati, da bo vržen prav s te strani, če ga ob enem z ostalimi tirani v Nemčiji ne bo doletelo maščevanje njegovih lastnih privržencev.

Število Hitlerjevih nasprotnikov in sovražnikov se je sedaj pomnožilo z nadaljnjimi zelo močnimi plastmi. Delavcem, pri katerih sta ukinitve 40-urnega delovnega tedna in znižanje mezd uničila vsako upanje, in malomeščanom, ozlovoženim zaradi slabih kupcij in dohodkov ter zaradi strahu pred inflacijo, se pridružujejo sedaj razočarani krogi SA, poleg njih pa tudi močno razburjeni cerkveni krogi, ki so pretrpeli težak udarec z umorom ministrskega ravnatelja dr. Klausenerja ter naposled še oni konservativni meščanski krogi, ki imajo končno uradno potrjeno, da je vse ono, kar se je doslej proglasilo za izmišljotino in kar je bilo kazensko preganjano, najčistejša resnica.

Da nima Hitler brez svojih SA oddelkov več svojega prejšnjega položaja v vladi, vidimo iz okoliščin, da je ostal Papen še nadalje v vladi. Hitlerjev zunanje-politični cilj, da bi okrepil svoj položaj napram inozemstvu s približanjem h konservativni smeri, se ni posrečil. Ne da se zamisliti, da bi svet na neki poseben način šel na roko vladi, ki se je odrekla vseh principov pravne države.

Čeprav je sedanja notranja situacija Nemčije oslabilo akutno nevarnost vojne, je glavni vojni agitator Goering vendar ostal na svojem mestu, z njim pa je ostala tudi nevarnost, da bo krvoločna diktatura, enako kakor vse diktature, v nekem gotovem stadiju iskala izhoda v vojni avanturi. Če je resnica, da so se nekateri odposlanci umorjenega generala in bivšega državnega kancelarja Schleicherja pogajali v tujini, potem se je to zgodilo samo zato, da se ta nevarnost pospeši. Da so pa bili prav zaradi tega postreljeni kot veleizdajalci, je zares absurdno, kakor je tudi absurden umor Gregorja Strasserja, s katerimi se je Hitler še pred tremi tedni pogajal glede njegovega vstopa v vlado.

Mogoče je, da se bo Hitlerjev režim za nekaj časa pomiril na novi, povsem policijski bazi. Toda število nezadovoljnih ne preste-

no rase in je verjetno, da je strah nemških vladnih činiteljev pred atentati zelo upravičen. Hitler, Göring in Göbbels se povsem verjetno nahajajo v takem duševnem razpoloženju, za katero jih ne moremo zavidati. Zlasti Hitler in Göbbels, ki sta bila še pred kratkim pripravljena izvršiti drugo revolucijo, katere predstavnike sta sedaj

Hitler je kapituliral pred Kruppom, ko mu je Krupp ob priliki obiska pokazal pravo gospodarsko stanje države in mu enako, kakor Mussolini, priporočal »normalizacijo«. Toda ali se mar da zamišljati normalizacija na temelju zadnjih dogodkov?

Zima, bo prinesla težke gospodarske probleme, čudeži bitke dela so izginili. Diktatura se proti velikemu številu svojih sovražnikov naslanja izključno le na vojsko in policijo.

Göring bo morda še vjel kako člo-

veško toda Hitler in Göbbels si ne bosta več pridobivala pristašev s svojimi frazami. Njuna sreča je, da se v Nemčiji še ni utegnil postaviti na noge kak močan nasprotnik. Toda možnosti nasprotne strani rasejo v razmerju, v katerem pada število pristašev.

In najvažnejše: S tem, da je demaskirana krvava umazanost nemškega fašizma, je po vsem svetu končano napredovanje fašističnega stremjenja. Protifašistične sile se razvijajo izrazitejše in utegnejo poleg psihološke krize pomagati tudi pri ublažitvi posledic gospodarske krize. Čimprej se bo ostali svet popravil, tem občutnejši bo postal kontrast nemškega življenja do končne absolutne neznosnosti... Čas ne dela več za Hitlerja, temveč proti njemu, — končuje avtor svoj zanimivi članek. (Ceps.)

Iz našega pokreta

Ustanovni občni zbori krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke bodo prihodnje dni v naslednjih krajih:

V POLJANSKI DOLINI

V nedeljo 22. julija:

V POLJANAH ob 7. uri zjutraj po prvi maši na »Vidmu«.

V ZIREH ob 11. uri dopoldne po deseti maši pri »Gostihi«.

NA TREBIJI ob 2. uri popoldne pri »Jeljarju«.

V GORENJI VASI ob 4. uri popoldne pri »Hrovatu«.

V BREŽISKEM OKRAJU

V soboto 21. julija:

V RAJHENBURGU ob 5. uri popoldne pri »Klajnsku«.

V nedeljo 22. julija:

V BREŽICAH ob 8. uri zjutraj pri »Bogoviču«.

V DOBOVI ob 11. uri dopoldne pri »Drugoviču«.

V KRŠKEM OKRAJU

V soboto 21. julija:

V KRŠKEM ob 8. uri zvečer v gostilni g. Antona Kregarja.

POLJANSKA DOLINA.

Na drugem mestu našega lista objavljamo spored ustanovnih občnih zborov krajevnih organizacij naše Jugoslovanske narodne stranke, tukaj pa naj v kratkih obrisih pojasnimo še namen naših organizacij in pomen občnih zborov.

Naša Jugoslovanska narodna stranka se je ustanovila iz žive narodne potrebe, da bi bilo mogoče tudi onim državljanom, ki so se abstinerjali od javnega političnega življenja in udejstvovanja zaradi tratorja vladne JRKD stranke, sodelovati na konsolidaciji razmer in ozdravitvi našega notranje-političnega življenja.

Odkrito priznavamo vsi, da smo s tem, ker smo stali ob strani, pripomogli JRKD stranki, da je nastopala kot legitimna predstavnica tudi vsega slovenskega naroda. Saj je res samo ona »vpisovala« v svoje vrste kot člane naše ljudi in pristaše prave, resne opozicije in le ona je povsod tolmačila težnje, želje in boli vseh Slovencev. Da jih je tolmačila tako, kakor jih je in da jih ni tako, kakor bi jih bila morala z ozirom na naš kulturni in gospodarski položaj, je vzrok v nas samih, ki smo se ali ločili iz njihovi vrst sami ali so nas izključili ali pa smo sploh ves čas bili v politični abstinenci. Ker le tako

je bilo mogoče, da se je ogromna večina Slovencev oblatila kot »punktaška«, čim je slabotna manjšina, ki je zagrešila omenjeno blatenje, predstavljala in proglašala kot edina nositeljica jugoslovanske državne misli med Slovenci.

Ko smo pa videli, kakšne občinske volitve je izvedla ta »vsedrjavna nacionalna« stranka v Sloveniji, ko smo obenem tudi opazovali gigantski boj peščice opozicijskih narodnih poslancev proti ogromni večini v narodni skupščini in ko smo tudi še videli, da je pričel voditelj teh desetih opozicijskih poslancev snovati Jugoslovansko narodno stranko, da bi vsaj med narodom mogel in smel povedati, kako si JRKD predstavlja, tolmači in izvaja vsedrjavno delo in da bi narod imel koga, ki bi posredoval in pravilno predstavljal želje, težnje in zahteve vseh prebivalcev, in ko smo končno tudi videli, da se je le ta skromna peščica zavednih poslancev neustrašeno upala upreti se metodam JRKD pri občinskih volitvah v Sloveniji, saj je naš predsednik osebno prisostvoval »volitvam« v kamniškem okraju, smo se tem desetim poslancem pridružili tudi Slovenci in tako se je v znak odpora proti JRKD stranki in v znak zaupanja vrlemu predsedniku g. Svetislavu Hodjeri in njegovim tovarišem pridružila tudi Slovenija bratski Hrvatski in Srbiji, ki sta že stali v borbenih vrstah pod vodstvom teh desetih narodnih poslancev pod ponosnim praporom Jugoslovanske narodne narodne stranke.

Sedaj pa gre za podrobno organizacijo. *Proti organiziranemu nasprotniku se lahko uspešno bori le tedaj, če si tudi sam organiziran. Zatorej, vpisujmo se v članske vrste Jugoslovanske narodne stranke*, pripeljimo pa s seboj tudi vse prijatelje, tovariše in znanke, ki mislijo pošteno in ki tudi hočejo samo zmago poštenja in pravice! Zavedati se moramo, da to včlanjenje ni le nekaka formalnost, temveč je to skupna resnična potreba in dolžnost, kajti če se bo zgodila krivica Slovincu izpod Triglava, bo to krivico čutil tudi Srb izpod Kajmakalana in obratno. Zakaj oba sta državljana ene države in oba člana ene stranke, to je one stranke, ki hoče v slehernem svojem članu jugoslovansko zavest, iskreni čut za enakopravnost in najgloblji smisel za umevanje individualnih vrednot drug drugega.

Mi jugoslovansko zavest res gradimo, dočim jo JRKD stranka le podira. Mi po pravici govorimo vsej Evropi, da Jugoslovani, Srbi Hrvati in Slovenci ljubimo to našo državo in da jo hočemo tudi bra-

niiti z lastnim življenjem; JRKD stranka pa intrigantsko in zahrbtno troši med ljudi laži, da so med nami separatisti in punktaši.

In da bomo vsem in vsakomur, doma in na tujem, glasno in nedvoumno povedali, da smo z vsem srcem in dušo za Jugoslavijo in da te naše Jugoslavije nočemo nikdar pustiti, da bi jo izkoriščala peščica grabežljivih, lakomnih tujcev, članov JRKD ali novo krščenih Jugoslovanske nacionalne stranke, prav zato vsi v vrste članov naše edinstvene Jugoslovanske narodne stranke, borilčice in naše zastopnice v trdi in neenaki borbi za svobodo, zakonitost in enakopravnost vseh Jugoslovancev in na pogibelj vsem strahovalcem in ova-duhom iz tabora JRKD!

Naj živi veliki narod jugoslovanski!

Matej Miklavčič.

ŠMARJE PRI JELŠAH.

Ljubljanski tednik vladne JRKD stranke za slovensko podeželje je objavil v svoji zadnji številki apel gospodov dr. Kramerja, Puclja in Spindlerja na naslov njihovih somišljenikov in agitatorjev v tukajšnjem okraju, naj se izogibajo strankarstva oziroma tožijo, da hočejo nekateri ljudje zopet zanetiti med narodom strankarske boje. Čudno se nam zdi, da ti gospodje naenkrat kar tako javno »pljujejo v lastno skledo«. Saj se vendar ta gospoda prav lahko izogne strankarskim bojem s tem, da nas enostavno pusti pri miru. Zavedni šmarčani vprašujemo te gospode, ki so sami »izkušeni« politiki: »Zakaj se nam pa vsiljujete, ko vendar vidite, da vas ne maramo? Zakaj vendar sami ne opustite strankarstva, ko pa veste, da vas poznamo in preizkušamo na lastni koži že dolgih 16 let z vašo pogubonosno politiko vred?« No, pa saj je znano že iz svetega pisma, kako je hudič izkušal in nagovarjal Kristusa, naj prvi skoči v prepad. Naše ljudstvo vam odgovarja z istimi besedami in kljče: »Poberite se od nas!« Mar gospodje tega še niste nikjer slišali? Vam bomo pa nekoliko osvežili spomin in vam ob priložnosti povedali, kje ste že imeli neprijetno priložnost to slišati in spraviti v žep. — Š.

SPODNJE PTUJSKO POLJE.

Ne mislite, gospod urednik, da so bili lepi shodi naše Jugoslovanske narodne stranke v Markovcih, Dornavi in Gorišnici bob ob steno ali kakor živo seme v mrtvo zemljo. Naše gibanje živahno napreduje in vpisovanje članov je v polnem razmahu. Že v prihodnjem tednu bomo sklicali v naših občinah ustanovne, občne zbornice krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke, na katerih si bomo izvolili svoje delavoljne in delazmožne odbore. Izvedeli pa smo tudi, da se že pripravlja za vse prostrano Ptujsko polje velik javen shod v Ptuju, za katerega vlada že sedaj povsod silno živo zanimanje. Torej na skorajšnje svidenje v starodavnem Ptuju! — F. B.

SODRAŽICA.

Dovolite, gospod urednik, da stopim pred težko pričakovanim javnim shodom Jugoslovanske narodne stranke pri Novi Štifti, ki bo na praznik 15. avgust t. l., tudi jaz na javno tribuno »Edinosti« in povem, kakšnega mišljenja je ljudstvo v naši dolini. Naše ljudstvo je verno, pridno in kar je najbolj hval vredno, izredno pošteno. Pošteno pa v vsakem pogledu. In prav ta poštenost, marsikdaj presplošna in naivna, je bila kriva, da se je to ljudstvo dalo polnih 16 let voditi od raznih voditeljev za palico, kakor slepec, dokler ga ti izkoriščevalci njegove poštenosti in do-

brodušnosti ter lahkovernosti niso pripeljali in pahili v brezno krize. Posebno dolgo in zanimivo poglavje bi mogel napisati človek o tej krizi in o ljudeh, ki jih je prizadela in o onih, ki jim je šele pomagala na noge. Toda marsikaj v tej izpovedi ne bi bilo v današnjih razmerah dopustnega in bi povzročilo ponekod celo razpoloženje po zameri in preganjanju, zato rajši molčim. Na noben način pa ne morem preko pretežkega obremenjevanja davkoplačevalcev, ki z največjo muko in krvavimi sragami na obrazu spravljajo za svoje obveznosti skupaj denar, medtem ga pa razni mogotci in brezvestneži razmetavajo po tujini, kamor so ga spravili kljub prepovedi brez dovoljenja in na škodo države ter vsega naroda.

Zdi se mi včasih, da notranjega življenja v naši ljubljani Jugoslaviji kar ne bo mogoče ozdraviti v strašne rak-rane, ki se imenuje korupcija. Ko je pa vse tako daleč zalezlo v to nepotrebno zlo. Preveč zajedalcev, oblečenih v nacionalno obleko, ki pa je to le na zunaj, izmoggava dan za dnem to ubogo Jugoslavijo, v kateri bi mogli imeti spričo njenih neizmernih prirodnih bogastev pravi raj na zemlji. Dokler ne bomo poparili in se otrebili te strašne korupcijske golazni in razne kartelske gospode, toliko časa ne bomo zdravi in močni. To čiščenje javnega življenja pa bomo dosegli le s pomočjo Jugoslovanske narodne stranke, ki bo znala po naporni borbi urediti Jugoslavijo tako, da bo res izgledala kot mlada, cvetoča šestnajstletna nevesta, kakršna bi morala danes ob splošnem poštenju in silnem dosedanjem žrtvovanju tudi biti. — I. C.

MEZGOVCI PRI DORNAVI.

Vsi odborniki pripravljalnega odbora za ustanovitev krajevnih organizacij Jugoslovanske narodne stranke v naši občini, kakor tudi ostali agitatorji in somišljeniki se naprošajo, da izvedejo čim živahnjšo agitacijo za včlanjenje v našo Narodno stranko. Poslane skupne in posamezne pristopnice morajo biti izpolnjene točno in do vsake redne številke, da bomo imeli tako pravico do več delegatov. Zato povejte ljudstvu, naj ne čaka in odlašaja s pristopanjem k Jugoslovanski narodni stranki, ker s čakanjem se prav nič ne pridobi, temveč le trpi in izgubi. Zato vsi v strnjanih vrstah v članstvo Narodne stranke, da prej zatremo živžganje biča JRKD stranke nad našimi pleči. Ustanovni občni zbor bomo imeli najbrže prihodnjo nedeljo, o čemur boste vsi pravočasno in točno obveščeni. — Z narodnimi pozdravi! — Predsednik pripravljalnega odbora: Franc Bezjak.

KRANJSKA GORA.

Naša letoviška sezona se je že pričela, hudo je le to, da se tudi v tem pogledu najhujše občuti kriza, ker prihaja zaradi nje leto za letom manj gostov v Borovce. Najbolj žalostno pa je še to, da se pri odmeri davkov to nazadovanje tuijskega prometa in seveda tudi naših dohodkov noče prav nič upoštevati, to pa kljub temu, da je že bila vložena na pristojno oblast prošnja, naj se Kranjska Gora uradno prekliče kot letovišče. Od tega naziva nima tukajšnji mali človek nobene koristi, pač pa le izdatno materialno škodo. Kar se pa tiče onih petičnikov, ki jim »uradno« letovišče morebiti prinaša dobiček, naj si to lepo zvoneče ime kar lepo obdrže, želeli bi pa, da bi tudi pri davkih za ta »lukšuz« prispevali sami. Zakaj v nebo vpijoča krivica je, da mora od dobička nekaterih denarnih mogotcev plačevati davke siromak-trpin, ki

mu že itak prepogosto ropota pred durmi — boben. Že samo iz tega se vidi, kako zelo bi bila pri nas potrebna uvedba — progresivnega davka. Da pa bo ta davčna slika še bolj popolna, moram pripomniti, da spada tukajšnje »uradno« letovišče pri odmeri davkov v najvišji razred, medtem ko so pa upokojeanci uvrščeni prav nasprotno v najnižji druginjski razred.

Poleg mnogoštevilnih socialnih, so se v poletnih mesecih že nekaj let nazaj pričeli vgnezdovati pri nas tudi še razni letoviški — paraziti, ki na račun naših »uradno« letoviških davkoplačevalcev dobro žive in odnašajo ob koncu sezone od tu še »neobdavčen« — profit. To so namreč tisti škodljivi »mili« gostje, ki bi jih z njihovimi tajnimi izkuhi vred prav lahko pogrešali. Resnica je pač ta, da ti izkuhi ne škodujejo samo domačinom, temveč tudi letoviščarjem, ki so jim le za vabo nesramnega izkoriščanja. Zahtevamo od pristojne oblasti tudi v tem pogledu red in da nastopi tudi proti njim najstrožje po zakonu! Kljub temu, da ima tukajšnji mali človek dovolj perutnine za trg in to po zelo zmerni ceni, uvažajo v zadnjem času prav prej omenjeni letoviški izkuharji iz južnih krajev velike množine perutnine, to pa ne zato, da bi koristili letoviščarjem, temveč da bi jih še bolj izčrpali v svoj dobiček. Tukajšnji občinski odbor naj bi uvedel v zaščito naših kmetov perutinarjev primerno užitnino na uvoz perutnine s strani tujcev.

V zadnjem času je bil zgrajen čez Pišenco pri »Eriki« tudi nov lesen most, o katerem je prinesel neki list že bučno reklamo. Tudi mi z največjim veseljem in navdušenjem pozdravljamo vsak napredek našega Borovca, toda le v primeru, če je res dorasel svoji nalogi. Pripomniti moramo, da je most na prvi pogled res precej ličen, samo tisto šepetanje po vasi nas vznemirja, češ da pri zabijanju pilotov ni bilo vse v redu. Treba ga bo pač pogledati nekoliko od blizu in gospodje, ki jim mora biti ta skrb pri srcu, nam bodo morali dati prav. Samo prevroče glave ne smejo takoj dobiti, ker so v takih primerih potrebni močni živci in hladna kri.

SV. FLORIJAN PRI ROGATCU.

Nekaj kratkih novic iz našega kraja. Preteklo nedeljo 15. t. m. nas je za vedno zapustil vrl mladencič Jakob Pirš, ki je umrl v najlepšem cvetju življenja. Pokojnik je bil vzor pravega kmečkega fan-

ta in kot tak povsod silno prijubljen. Naj mu bo lahko zemljica domača, žalujočim domačinom pa iskreno sožalje. — Svojo vročo kri so fantje zopet pokazali preteklo nedeljo, ko so se tako dolgo pripravili, da je na koncu tekla kri. Fantje, puščajte rajši nože doma in odvadite se grdega osebnega obračunavanja s silo. — Naš šolski upravitelj g. Sekirnik nam vedno preskrbi kako zabavo. Da bi nam ne bilo preveč dolgočasno, nam je priredil že nekaj iger ter tekmo koscev, zadnjo nedeljo pa smo imeli tudi tekmo žanjic. Le tako naprej, da nam ne bo dolgčas. Samo, da se nas ne bi preveč držal prazen maček. — Neko tedensko glasilo JRKD stranke je pred dnevi objavilo pod naslovom »Obračun s slepilci naroda« člančič, v katerem pravi, da šteje njihova stranka v vsem šmarskem okraju komaj 1934 članov. Pa se je menda tiskarski škrat zopet izpozabil in postavil letošnjo letnico, namesto resnične, mnogo nižje šte-

vilke. Papir seveda marsikaj vzdrži. Ker pa je zraven pripomba, da je pokret Jugoslovanske narodne stranke v tukajšnjem okraju neznamen, moram gospodom okrog JRKD sporočiti prebridko resnico, da sta že dobri dve tretjini njihovih članov zapustili tonečo barko JRKD, ker so ti njihovi dosednji člani predobro spoznali nenarodno delovanje svojih voditeljev in so jih zato še pravočasno prepustili same sebi in njihovi koristolovski politiki. Kar se pa tiče samega naslova tega člančiča, se s piscem popolnoma strinjam. Obračunajmo s slepilci naroda in odstranimo jih vse, ki nas hodijo že polnih 16 let slepit in pitat z lažmi. Proč z njimi, ki so nam zatrli svobodo tiska in si tako zavarovali hrbet pred kontrolo javnosti nad svojim tajnim, obče škodljivim delovanjem. Proč z onimi, ki nam hodijo obljubljal zlate čase, ustvarjajo si jih pa le sami sebi. Naš obračun z njimi bo temeljit in bo kmalu prišel. P. F.

Dogodki po svetu

Avstrija si je na Jadranu po tolikih letih zopet pridobila na podlagi svoje znane trgovinske pogodbe z Italijo lastno svobodno pristanišče v Trstu. Italijani nudijo Avstriji izredno velike ugodnosti, povsem enake, kakor jih uživata v tem, sedaj povsem mrtvem pristaniškem mestu italijanska trgovina in mornarica. Neizpodbitno pa pri tem še vedno ostaja dejstvo, da bi Trst ponovo vživel in tudi močno napredoval, samo, če bi prišel pod Jugoslavijo, kateri edino po pravici pripada.

Glede umora dr. Klausenerja, voditelja Katoliške akcije v Nemčiji, ki so ga hitlerjevci usodno krvavo soboto umorili poleg nešteti drugih svojih nasprotnikov, se govori, da se je nemška vlada oficijelno oprostila pri berlinskem škofu, češ da je bil dr. Klausener ubit le »pomotoma«.

V Avstriji se je pozivu vlade, da se v petdnevem roku oddajo brez vsakih kazenskih posledic vsa razstreljiva, ki so v zasebni lasti, odzvalo zelo mnogo protirežimskih borcev. Nikakega odziva pa ni našel ta apel pri narodnih socialistih, ki so se izjavili pripravljene voditi borbo z vsemi sredstvi do konca, kljub temu, da bo odslej vsak, pri komur bi se samo našlo kako razstreljivo, obsojen na smrt

in usmrčen. Avstrijski hitlerjevci groze, da bodo nadaljevali atentate in da bodo za vsakega obsojenega hitlerjevca pognali v zrak po eno javno poslopje v Avstriji.

Veliki stavkovni nemiri so izbruhnili te dni v glavnem mestu Kalifornije v Združenih državah Severne Amerike, v San Franciscu, kjer je organizirano delavstvo vseh branž proglasilo generalno stavko. Govori se pa, da gre prav za prav za dobro organiziran komunističen vstaški pokret. Stavkujoči delavci so izropali že nešteto trgovin in onemogočajo vsak dovoz živil v to milijonsko mesto. Vlada je poslala proti stavkujočim nekaj desetstisočev vojakov s tanki in drugim modernim morilnim orožjem. Kalifornijski prestolnici grozi lakota. Pričakovati je, da bo v sporu posredoval sam predsednik Združenih držav Roosevelt in je upati, da bo njegovo posredovanje uspešno.

Sovjetski poslanik v Parizu Dovgalevski je te dni po daljši boleznini umrl. Pokojnikovo truplo je bilo v krematoriju vpepeljeno, pepel pa bo prepeljan v Rusijo.

Za javna dela v Parizu, ki se bodo izvedla v prihodnjih letih v okviru vladne akcije za pobijanje brezposelnosti, bo najeto ogromno posojilo v znesku 4 in

pol milijarde frankov. S tem denarjem bo porušeni veliko število starih, nehygieničnih poslopij in zgrajeni večje število novih modernih stavb, mostov.

Stoletnico odprave suženjstva v angleških kolonijah bo slavila prihodnje dni na svečan način vsa Anglija. Takratni človekoljubni akt angleške vlade je osvobodil z enim mahom nad 700.000 sužnjev

križem angleškega imperija. Pozneje je Anglija uspešno posredovala pri več sto mednarodnih konvencijah za odpravo suženjstva tudi drugod po svetu.

Zanimive nove poštne znamke bo izdala že v začetku letošnjega avgusta avstrijska zvezna pošta uprava. Na znamkah bodo upodobljene avstrijske narodne noše, deloma pa razne pokrajine.

Razgled po domovini

— Upravno sodišče o smledniških volitvah. Upravno sodišče za Slovenijo v Celju je zavrnilo neuteemeljene pritožbe proti ponovnim občinskim volitvam v trbojski (bivši smledniški) občini, ki so bile 3. junija t. l. in ki so se končale z veliko zmago združene opozicije.

— Nova potniška vlaka med Zidanim mostom in Celjem. Pričenši z 20. julijem do vključno 30. septembra t. l. vozi na progi Zidani most — Celje potniški vlak št. 618 b z odhodom iz Zidanega mosta ob 11.45, iz Rimskih Toplic ob 11.57, iz Laškega ob 12.9 in prihod v Celje ob 12.24; povratek iz Celja ob 13.35, iz Laškega ob 13.47, iz Rimskih Toplic ob 13.56 in prihod v Zidani most ob 14.6. Ta vlaka sta podaljšek potniškega vlaka št. 618, ki odhaja iz Zagreba ob 9.35, odnosno vlaka št. 619, ki prihaja v Zagreb ob 16.10. Vlak št. 618 b ima v Celju priključek na potniški vlak za Velenje, vlak št. 619 b pa priključek od potniškega vlaka iz Velenja.

— Kdo je kriv teh razmer? Beograjska »Politika« poroča, da bodo morali v neki šumadijski vasi ponavljati razred prav vsi učenci vseh štirih razredov, ki pa tega niso krivi sami, temveč se niso mogli dejansko ničesar naučiti, ker je bil prejšnji učitelj premeščen iz vasi v začetku preteklega šolskega leta, njegov naslednik pa je prišel na šolo šele ob zaključku šolskega pouka.

— Konzum piva v Sloveniji je po zadnjem poročilu pivovarne »Union« padel v preteklem poslovnem letu na četrtno normalne potrebnosti ali v številkah na 28.625 hl napram konzumu 91.954 hl v letu 1930-31. Baje je zaključila omenjena pivovarna svoj lanski račun z izgubo poldrugega milijona dinarjev. Če vse drži, ta izguba ni v nobeni primeri z obupnim položajem naših deset in desetisočerihi

vinogradniških družin, ki propadejo samo zaradi visokega carinskega zaščitnega zidu, za katerim posluje kartelirana pivovarska industrija v naši državi.

— Veliko neurje je v zadnjih dneh ponovno razsajalo nad različnimi kraji Slovenije in povzročilo povsod veliko škodo, zlasti ker je pustošila večinoma povsod tudi nezasičena debela toča. V Strugah na Dolenjskem, kjer je bila lani znana poplavna katastrofa, je toča uničila ves pridelek na drevju in polju. Toča je tudi obupno gospodarila po štajerskih vinskih goricah. Strele so vžigale vsevprek in je pogorela v raznih krajih cela vrsta stanovanjskih in gospodarskih poslopij. Škoda gre v milijone dinarjev. V Kamni gori v Dravinjski dolini na Štajerskem je strela ubila tamkajšnjega posestnika Josipa Gizeja, vulgo Bršnjaka, kateremu je pogorela tudi hiša do tal. Podobna poročila prihajajo tudi iz drugih pokrajin v državi.

— Žrtev požigalca je postala pretekli ponedeljek zgodaj zjutraj pristava škofjeloškega mesarja g. Matevža Hafnerja v poljanskem predmestju Škofje Loke. V poslopju je bila tudi mizarska delavnica mizarskega mojstra g. Feliksa Bavdaša, ki mu je zgorelo precej lesa, orodja in izdelanega materijala, dočim je ogenj uničil lastniku g. Hafnerju nad 20 voz sena. Škoda, ki se ceni na okrog 50.000 Din je le delno krita z zavarovalnino. Ogenj je zanetil zločinska roka.

IZ UREDNIŠTVA

NAŠIM NAROČNIKOM IN ČITATELJEM!

Zaradi tehničnih ovir smo danes morali izpustiti nadaljevanje Petruškovega potopisa »K matuški Rusiji«. Nadaljevanje sledi v prihodnji številki.

Uredništvo.

Ivan Cankar:

Tuja učenost

Moja mati je bila kmetiški otrok; rasla in dorasla je čisto nedolžno kakor cvet na polju. Ko se je možila, ni znala ne pisati ne brati. Obojega se je učila šele tedaj, ko smo mi otroci doraščali; bdela je ponoči, da bi je nihče ne videl. Pisala je z neokretno roko, črke so bile zelo velike; ali še zdaj se spominjam, da je bila njena slovenščina lepa in čista in da nam je popravljala besede.

Ko smo se naučili brati in pisati, smo začeli s slovensko in nemško slovnico in s težavnimi računi. Mati se je vsega naučila z rami. Pretenke in preveč oglate so ji bile nemške črke, nazadnje pa se jih je privadila. Čudno se mi je zdelo, ko sem slišal iz njenih ust prvo nemško besedo, toda preudaril sem takoj: »Mati zna vse, čemu bi nemški ne znala?«

Tako je bilo, dokler so bili vsi doma; nenadoma pa je seglo med nas kakor silen veter in razkropili smo se na vse strani.

Poleti je bilo, ko sem se vrnil domov: prinesel sem s seboj skladovnico nemških knjig. Trinajst let, mislim, da mi je bilo takrat. Prvo noč sem zaspal ves truden, pa sem se o polnoči vzdramil, ker mi je bila zasvetila luč na trepalnice. V polspanju in preplašen sem se ozrl po izbi: mati je sedela za mizo, moje knjige je imela pred seboj.

»Mati, saj te stvari niso...!« sem vzkliknil, pa mi je bila beseda zastala v grlu kakor od sramu. »Kaj da niso...?« je vprašala mati; njen mladi obraz je bil ves zardel.

»Tuje stvari so, puste... kaj bi z njimi?« sem rekel s tišjim glasom. Čutil sem, da sem jo bil užalil, in tudi sem čutil, da vidi ona mojo hinavščino in moj sram.

Držala je knjigo v obeh rokah in je strmela vanjo; zdi se mi, da je bil Goethejev Werther.

»Glej... ali sem se učila nemški... saj razumem, če kdo na ce-

sti govori... ali teh besed ne razumem... nobene ne razumem!«

»Saj ni treba, mati, saj ni treba, da bi to razumeli!« sem ji odgovoril ves plašen. »Ni treba tega razumeti!«

Zdaj vem, kar sem takrat le slutil: da je bila mati otrok, bel in čist, ko smo bili že oskrunjeni otroci.

Počasi je zaprla knjigo, položila jo je k drugim, nato je stopila k meni.

»Kaj je v teh knjigah?« je vprašala.

»Tvoja učenost!« sem odgovoril. Samo jezik je tako govoril, v mojem srcu pa je bila velika žalost; že ob tisti uri je bilo v njem tiho kopnenje, ki je zdaj zavedno silno in grenko: »Da bi bil kot ti, o mati, cvet na polju; da bi nikoli ne okusil spoznanja!«

»Povej mi, kaj pravi ta tuja učenost?« je rekla mati.

»Sam ne vem!« sem odgovoril vznemirjen in zlovoljen. »Vsakemu pravi drugače, kakor je že uho in pamet. Meni pove kaj lepega, komu drugemu pa kvaši in kvanta!«

Mati se je vsa zgrozila.

»Kje si se naučil takih besed! Ta učenost te jih je naučila!«

Sedla je k zglavju, da so bila njena lica čisto blizu mojih.

»Ali veš, kaj si snoči zamudil?«

»Ne vem!«

»Gledala sem in čakala, nazadnje pa si zaspal. Nič nisi molil sinoči, še prekrizal se nisi!«

Molčal sem; v mojih mislih pa se je ljubeznivo in sočutno smejala.

»Mati, mati, otrok ti mladi, nedolžni!«

»Še prekrizal se nisi! Truden si bil, ali ne tako truden, da bi roka ne dosegla čela... Glej, zdaj vem... ko sem se dotaknila tiste knjige, sem občutila... zdaj vem, odkod tvoje modre besede in tvoj čarobni smeh. Tvoja učenost ti je segla v srce, napravila te je mlačnega in lenega...«

Zaspan sem bil, njene besede pa sem slišal vse in sem jih razumel. Ali toliko hudobne hinavščine je bilo v meni, da sem zatisnil oči ter sopel globoko kakor v trudni dremavici.

Mati je tiho vstala, sklonila se je do moje glave in me je pokrižala na čelo, ustna in na prsi. Skoz presledek narahlo zatisnjenih trepalnic sem natanko videl njen obraz; in tudi sem videl, da so bile njene oči solzne in da so se ji ustna tresla.

»Na Boga ne pozabi! Na Boga ne pozabi nikdar!«

Pokrižala me je vdrugič; tako globoko se je nagnila k meni, da sem čutil na licih toplo sapo iz njenih ust. »Pri Bogu ostani!«

Nisem se genil in nisem odprl oči, zaspal pa nisem dolgo. Lepe pa žalostne so bile moje misli.

»O mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor sonce na poletnem polju! O mati, otrok svojih otrok, da bi nikoli ne spoznala te sovražne tuje učenosti! O mati, v učenosti ni ljubezni — ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehljaj je paradiž, vesel in sončen, brez črne spoznanja. V toplem domačem hramu si ostala, mi pa smo prežgodej odpahnil duri v tujino in mrz!«